

Kampåavassdragets nedbørsfelt strekker seg hovedsakelig over arealer i Nes kommune. Kampåas nedslagsfelt er et populært friluftslivsområde, blant annet for padling og fiske. Kampåa var tidligere omtalt som fylkets beste ørretelv. De nedre delene av vassdraget er tidvis påvirket av for store tilførsler av nærings-salter og bakterier.

Om vassdraget

Kampåavassdragets nedbørsfelt strekker seg hovedsakelig over arealer i Nes kommune. Vannkildene Tennungen og Bjertensjøene ligger i Eidsvoll og Nord-Odal. Store deler av nedbørsfeltet omfatter forholdsvis upåvirkede sammenhengende skogsområder med spredte hyttegrender. De nedre delene av vassdraget drenerer gjennom kulturlandskap. Kampåa ble tidligere benyttet til å drifte en rekke sagbruk og møller, enkelte av dem helt tilbake til 1300-tallet. Ved Børjekvenna var det i mellomkrigstida boring av trestokker til vannrør som ble solgt over store deler av landet. Kampåa er registrert som viktig med hensyn til særegent biologisk mangfold (Naturbase), blant annet med et rikt fugle- og dyreliv. Flere steder i elva forekommer elvemusling, som er en rødlistet art. Overvåkning av elvemusling har vist at bestanden var under sterkt press i perioden 1960-1980 grunnet sur nedbør. Etter kultiveringsarbeid og kalking som avbøtende tiltak har imidlertid muslingen fått en bedre vekst og en beskjedne rekruttering, men står fremdeles i fare for å dø ut.

Bruk av vassdraget

Kampåas nedslagsfelt er et populært friluftslivsområde, der Nes skianlegg er et trekkplaster om vinteren. Enkelte innsjøer og nede deler av elva blir benyttet til padling. Kampåa var tidligere omtalt som fylkets beste ørretelv. Flere av innsjøene, blant annet Ellingsjøen, Utsjøen, Murua og Tennungen, er populære fiskeplasser med blant annet ørret, gjedde og abbor. Merrahølen blir benyttet til bading. Edelkreps var tidligere registrert i både åa og i enkelte innsjøer, men nåværende forekomst er usikker. Tidligere Mobekk mølle er bygget om til minikraftverk.

Utfordringer i vassdraget

Hovedutfordringen i nedre Kampåa er for store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier. Disse tilføres ved avrenning fra dyrket mark og avløpsvann fra private avløpsanlegg. Deler av utslippene kan også komme fra kommunalt avløpsnett. Lokalt kan husdyrgjødsel utgjøre en vesentlig påvirkning. Belastningene fører til forringet vannmiljøtilstand for fisk, vannlevende dyr og planter og kan føre til algeop-

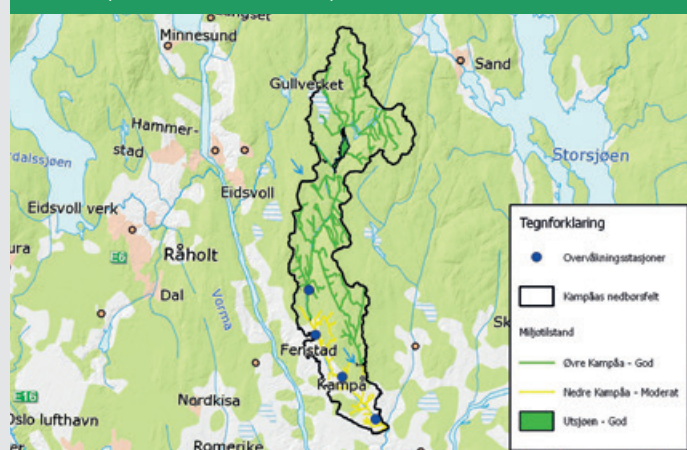
blomstringer. Flere innsjøer er påvirket av sur nedbør, men kalkingen i flere av dem har blitt stoppet. Utsjøen og Steinsjøen blir fremdeles kalket. Reguleringen av Kampåa fører til redusert vannføring på enkelte strekninger, noe som er uheldig for vannmiljøet generelt, men spesielt fisker og elvemusling.

Miljøtilstandsvurdering for nedre Kampåa

Parameter	Tilstandsklasse	
Alger	Moderat	
Bunndyr	God	
Fosfor	God	
Nitrogen	God	
Samlet vurdering	Moderat	

Basert på overvåkningsdata fra 2014 er den økologiske tilstanden i den nedre delen av Kampåa moderat. Det er derfor behov for å iverksette avbøtende tiltak. Tilstanden i øvre Kampåa og de undersøkte innsjøene (deriblant Utsjøen) er god, men tilstanden i enkelte av dem blir opprettholdt av pågående kalking.

KART (www.vann-nett.no)

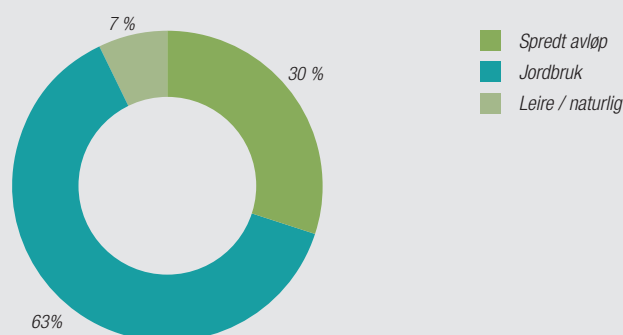

Kampåa ved Mobekk mølle. Foto: M.Lindholm

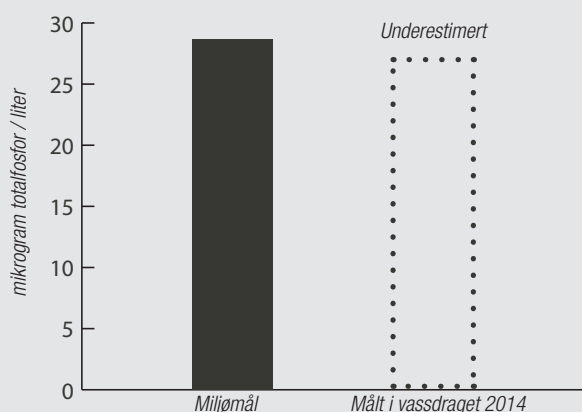
Estimerte fosforutslipp til vassdraget

Store tilførsler av biologisk tilgjengelig fosfor kan ha en vesentlig negativ innvirkning på vannmiljøet. Avrenning fra jordbruksområder er den dominerende fosforkilden. Området har spredt bebyggelse der ca 170 private avløpsanlegg ikke tilfredsstiller dagens renskrav. Disse slipper til sammen ut betydelige mengder fosfor, men også andre næringsstoffer, organisk stoff og bakterier. Enkelte sidebekker er tidvis resipienter for avløpsvann fra kommunalt avløpsnett (mangelfulle estimater). Noe fosfor tilføres vassdraget fra jordsmonnet gjennom naturlige prosesser som avrenning fra skog, erosjon i raviner og bekkekanter og erosjon i selve elveløpet.

Utslipp av biologisk tilgjengelig fosfor 2013

Avvik fra miljømål

Vurdering av miljøtilstand og tiltaksbehov

	Avvik fra naturtilstand	Økologisk tilstand	
Miljømål oppfylt	Tilsvarende uberørt	Svært god	Ønsket tilstand
	Lite	God	
Behov for tiltak	Moderat	Moderat	Uønsket tilstand
	Betydelig	Dårlig	
	Svært stort	Svært dårlig	

Hvordan forbedre miljøtilstanden i vassdraget

Tilstanden i vassdraget skal overvåkes i perioden 2015 – 2021. Oppgradering av private avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpsnett er under planlegging og skal være gjennomført innen 2021. Kommunen jobber kontinuerlig for å redusere utslipp fra det kommunale avløps- og overvannsnettet. Tiltak for å redusere avrenning fra dyrket mark finansieres i dag ved tilskuddsordningene «regionalt miljøprogram» (RMP) og «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL). Eksempel på tiltak er redusert jordbearbeiding, vegetasjonssoner og hydro-

tekniske tiltak med videre. Vannområdet vil på sikt tilby miljørådgivning til alle gårdbrukere i vassdraget, hvor hensikten er å bidra til økt oppslutning om målrettede miljøtiltak. Kalkingen av innsjøene bør opprettholdes. Det bør innhentes mer kunnskap om forurensningstilstanden i innsjøene for å vurdere effekten av kalkingen på vannmiljøet. Utbredelsen av elvemusling bør overvåkes videre. Det bør utredes nærmere hvilken effekt reguleringen av Kampåa har på vannmiljøet, og om det er behov for krav til minstevannføring.

Kontakt

- vo-øyer.no
- 69 68 16 39 eller 99 53 96 45
- Postboks 114, 2151 Årnes

Se også www.vann-nett.no
Faktarket er utgitt Mai 2015

